

KAINA JO:

metams 8 šil. (\$2).
pusmečiui 4 šil. (\$1).
3 mėnesiams 2 šil. (50 c.).

Pagarsinimai 6 penai už ketvir-
ai į colį, arba sulig sutarties.

Puiki spaustuvė darbams atlikti.
Knygų sandėlis!

„Išėivių Draugas“,
281 Eglinton Str., Glasgow.

Nacionalinė
M. Mažvydas
biblioteka

IŠEIVIŲ DRAUGAS

Lithuanian Weekly newspaper
Published every Saturday by
Lithuanian R. C. Associa-
tion of Labour. Subscriptions

Yearly 8 sh; halfyearly 4
sh. Advertisements 6 d. per
square inch.

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“.

281 Eglinton Street, Glasgow

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKU S. JUOZAPO SAJUNGOS

No.42 (238 metai V)

19 SPALIŲ 1918 m.

Atskiras ekz. 2 pė

PAMALDOS BUS:

19 spalių BATHGATE.

20 „ MOSSEND.

Savais Reikalais.

DEL SUSIVIENIJIMO.

11 d. spalių 1918 m. Glasgowe „Iš. Dr.“
spauštuvėje, buvo susirinkę Centralinių Komit-
etų nariai: Sąjungos ir Pašalpinės Draugijos.
Dalyvavo nuo Sąjungos: D. Strungys, J. Ven-
cius, V. Miliunas, J. Valaitis, A. Sakalauckas ir
A. Karuža. Nuo Pašalpinės: K. Stemplys, A.
Šlivinckas. Taipgi buvo atsilankę ir gerb. kun.
A. Šveistrys ir keletas svečių.

Tarp daug apkalbėtų dalykų išnešta tokia
rezoliucija:

1. Sąjungos nariai buvo manę, kad pada-
ryti kolonijose susirinkimus ir per tuos susirin-
kimus apkalbėti apie „Iš. Draugo“ kainos pa-
kėlimą, nes pakilus visokiems apmokėjimams
prie spaustuvės reikalinga didesnių įeigų ir tt.
Bet paklausus kun. A. Šveistriui „Iš. Dr.“
administratoriaus J. Valaičio, kaip dabar stovi
pinigiška kasa, pasirodė, kad už laikraštį gauti
pinigai atmoka visas žinomas išlaidas ir kad
spaustuvė neturi niekam skolos, atmetus šeri-
ninkus, kurie įdėjo įsteigdami spaustuvę. Taip
tai kun. A. Šveistrys patarė kol kas laikraštį pa-
likti ta pačia kaina, arba ir kada pasitaikius
progai parinkti kiek aukų del laikraščio naudos.
Taip tai tas dalykas ir paliktas ateičiai, bet ant
prenumeratų bus pakelta vienas šilingas bran-
giau ant metų, vietoj kad budavo 8/- dabar bus
9/- metams, o vietoj 4/- pusmečiui, bus 4/6 ir
tt. Tai apmokėjimui už krasą (pačtos siuntimą).
Bet agentai pardavinės ta pačia kaina po 2 d.,
kaip kad visados pardavinėdavo. Ir kas link
Kalėdinio numerio, gal bus pardavinėjamas po
3 d., apie tai pranešime vėliaus.

2. Prisiminta 1917 m., kada buvo manyta
suvienyti Sąjungą su Pašalpos Draugija, kad iš-
vengus bereikalingų važinėjimų tiems patiems
žmonėms. Tankiausiai tas pats žmogus yra iš-
rinktas į Sąjungos Centralinį komitetą ir tas
pats Pašalpinės Dr. komitete. Arba buna meti-
niai suvažiavimai, renkama delegatai, kitam pri-
seidavo važiuoti net du kartu kur galėtų tuos
reikalus atlikti vienu kartu, nes tas žmogus yra
narys Pašalpinės Dr. ir yra kartu Sąjungietis.
Jeigu tie patys žmonės esti pašalpininkai ir są-
jungiečiai tai kam rinkti dvi Centralinės valdy-
bos? Sąjungietis skaitosi tas kuris skaito Sąjun-
gos leidžiamą laikraštį „Iš. Dr.“ ir turi pilną
teisę to laikraščio reikalais rupintis. Kas link
suvienijimo abiejų draugijų gal buti visiems
aišku, nes nebūs iš dviejų draugijų nulieta vie-
na, bet tik sutaikinta bendri reikalai. Centrali-
nis Komitetas susidėtų iš abiejų draugijų: iš
vieno pirmininko kuris rupintusi abiejų drau-
gijų reikalais; vieno centro raštininko del ko-
kių užrašinėjimų centro reikaluose; kasierius
kaip buvo ir bus Pašalpinės Draugijos. Pašalpi-
nės Dr. kasierius neturės nieko bendro su Są-
jungos kasa, o Sąjungos kasierius neturės nie-
ko bendro su pašalpinės dr. kasa. Su Sąjungos
pinigais atlieka administratorius-finansų rašt.
tik prie tam budavo išrenkama globėjas ir ka-
sos prižiūrėtojas. Taipgi išrinkti du kontrolie-
riai, kurie laiks nuo laiko peržiūrėtų knygas,
vedamas Sąjungos finansų rašt. ir Pašalpinės
Dr. kasieriaus, taip kaip kad budavo daroma iki
šiol. Taip tai pakaktų 6-ių žmonių tarp abiejų
draugijų į Centralinį Komitetą.

Apie tuos dalykus bus paskelbta per susi-
rinkimus, kurie bus pranešta laikraštyj. Ant
tų susirinkimų turi atsilankyti kaip sąjungie-
čiai taip ir Pašalpos Dr. nariai, kurie nustatys
tą punktą tikrai ir užtvirtins, o sulaukus gruodžio
mėnesio bus renkami kolonijose delega-
tai į visotiną abiejų draugijų suvažiavimą, taip
kad tie išrinktieji delegatai atstovaus abiejų
draugijų reikalus ir bus iš tų delegatų išrinkta
1919 metams Centralinė Valdyba.

Taipgi buvo prisiminta ir pašalpos reika-
lai. Dabar nekurie lietuviai-angliakasiai yra pa-
leidžiama iš armijos prie anglių kasimo; beveik
visi jie prigulėjo pirmiau prie pašalpinės drau-
gijos. Grįžusieji gali užkarto, jei tebėra sveiki,
pastoti pilnais draugijos nariais, pradėdami
mokėti mėnesinę paprastu budu, be kitų prie-
dų.

Cent. rašt. J. Vencius.

Transportas Su Kareiviais Paskendo.

Didelis (virš 12,000 tonų) keliauninkų
laivas *Otranto* (praneša Britanijos valdžia) 6
spalių sudužo su kitu laivu ir paskendo. Prie
to žuvo 431 ypatas.

Laivas (Britanijos) *Otranto* podraug su
kitais transportais ir karės palydovais plaukė iš
Amerikos Britanijon, gabendamas virš 1000
ypatų, kareivių ir juriuinkų. Oras buvo bjaurus,
ypač kuomet laivai jau buvo artimybėje Airijos.
Laivai plaukė priprastoj tvarkoj. Pastebėje, kad
netolimiausiai randasi krantai-laivai pasuko į
šalį, bet *Otranto* nesusėję patėmyti kitų laivų
judėjimą, pasuko į priešingą pusę. Reikia ži-
noti, *Otranto* plaukė pirmiausiai, kaip pavad-
rius kitų laivų. Taip nesutarus judėjime ir
esant pekliškam orui, kurs tuo laiku virto į au-
drą, kitas transportas *Kashmir* su visu smarkumu
susikulė su *Otranto* ir tame prarakė didžiausią
plyšę. Šiaip taip pasisekė laivą *Otranto* privaryti
arti nedidelios salos *Islay*, kur jis negiliai pa-
skendo. Tuotarpu minininkas *Mounsey*, kurs
transportus lydėjo, neatsižiuirint į pavojų ir orą,
priplaukęs prie skenstančio *Otranto* daug ką
nuo to išgelbėjo, kas būtų kitaip neišgelbėta.

Del bangų ir audros negalima buvo nuo
Otranto kitaip nusilipti, kaip šokant iš augštu-
mos (it nuo stogo diktų namų) ant lubų mini-
ninko (mažas palyginimui laivelis) arba tiesiai
į jurių vandenį, iškur daug ką minininkas iš-
grabė, bet daug kas neišgriebtas paskendo.
Taip po viskam per minininką išgelbėta išviso
266 jurininkai įgulos, 30 prancuzų jurininkų,
apie 300 amerikų kariumenės. Bangos ant
Islay salos gyvais dar išmetė 16 ypatų. Truksta,
vadinasi, tikriausiai paskendo jurėse, 335 ameri-
konų kareiviai, 96 jurininkai įgulos, išviso 431
ypatos.

Vėliau jurių bangos išmetė ant salos *Islay*
virš 150 prigerusių keliauninkų.

Laivas *Kashmir* apgėdęs betgi pasiekė
portą ir visi ant jo buvusieji išsigelbėjo.

Bulgarai Pasiduoda.

Dar 65,000.

Kiek talkininkai bulgarų sugraibė laike
mušių Salonikų fronte-ikšiol nepaskelbta. Bet
29 rugsėjo talkininkai sutarė su bulgarais, kad
visa bulgarų kariumenė, esanti į rytus nuo
miesto Uskiub, galės ramiai pereiti rubežių į
Bulgariją su ginklais, gi bulgarų buriai, tebesą

į vakarus nuo Uskiubo, turės pasiduoti talki-
ninkams į belaisvę. Sutartis jau išpildyta. Bul-
garų kareiviai kurie spėjo-išsikraustė į Bulga-
riją, o tuotarpu visa bulgarų kariumenė veiku-
sioji į vakarus nuo Uskiubo, pasidavė užkarto,
skaitliuje 65,000 kareivių.

Iš viršminėto dalyko aišku, kad toliau bul-
garai nekariaus prieš talkininkus, net išviso
permaž teliko jiems kareivių, kad galėtų dabar
prieš bil-ką kariauti. Talkininkai buvo gana at-
sargus nerizikuoti saugumą, perdaug užsitikė-
jus bulgarams. Bijodami apgaulės velijo išsi-
derėti bulgarų armijos nuginklavimą ar suma-
žinimą iki menko bejiegio burio.

Ambasadorius išsikriausto.

Vokiečių ambasadorius jau išsikriaustė iš
Sofijos, Bulgarijos sostapilio. Iš visko matosi,
kad vokiečiai neturi gana spekos perškadyti
talkininkams pasinaudoti iš Bulgarijos pasida-
vimo. Talkininkai sugraibė Salonikų fronte apie
100,000 belaisvių, per 300 armotų, atgriebė jau
daugiau pusės Serbijos, tame skaitliuje svar-
biausį geležinkelį mazgą Niš, varo lauk iš Al-
banijos austrijokus ir tt. Serbai veržiasi savo
krašte vis arčiau į Bielgrado pusę, iki kurio sa-
vo sostapilio serbai jau perėjo didesnę puskelį.
Bulgarijos pairimas, gan aišku, baigsis pairimu
Turkijos ir Austro-Vengrijos kur jau seniai
viešpatauja striukoji.

Sutorpedavo.

Vokiečiai paleidę torpedą iš povandeninio
laivelio išplaisino ir paskaudino amerikų
transportą *Ticonderoga*. Ant to laivo žuvo 121
rekrutas.

Paskandino Leinster.

Neseniai vokiečių povandeniniai laiveliai
sutorpėdavo ir paskandino garlaivį *Leinster*,
kurs plaukydavo tarp anglijos ir Dublino, Ire-
land'e. Ant laivo buvo apie 760 ypatų, moterų,
vaikų, jurininkų, tarnautojų krasos ir tt. Vie-
na iš torpedų pataikė į laivelio krasos (pačtos)
skyrių. Ten buvo 22 pačtoriai, laiškų skirsty-
tojai ir tt. Sprogimas buvo taip baisus, kad 21
pačtorius užmušta ant vietos, gi vienas išneštas
į padanges ir paskui nukrito į jures, iškur jis
laimingai sveikas išgriebta. Kita torpeda sprogo
prie pirmos kliasos keliauninkų salono, po to
laivas pradėjo smarkiai skensti. Laivas subiro
į dalis, o keliauninkai sukrito į jures, kur lai-
kėsi kas kiek galėjo ir kur galėjo. Už valandos
po nelaimei pribuvo pagelbiniai laivai ir iš-
grabė iš jurių, nuo įvairių beplaukiojančių
laužų, arti 200 keliauninkų. Ant laivo buvę ne-
maž moterų ir vaikų, todėl kilęs sumišimas,
kurio del tiek mažai teišsigelbėjo. Žuvo gero-
kai virš 500 ypatų. Airijos gyventojai sakoma,
del to nemaž įpykę ant vokiečių. Spauda pa-
žymi, kad tas atsitiki mas nelab pagelbės vokie-
čiams išsiderėti taiką, apie kurią dabar visur
kalbos.

Praneskite Kas Dasigirsta.

Prašome visuomet mums pranešti, jei koks
lietuvis, Britanijos ar kitų valstijų kariumenė-
se tarnaujas, krinta karėje, numiršta nuo žais-
dų ar ligų, sužeidžiama, gauna kokį pažymėji-
mą, tarnystėje laipsnį ir tt. Tas prisidės pager-
bimui ir paties kareivio, ir visuomenei bus
nauda sužinojus. Norėtumėm surinkti ir at-
spausdinti savo lietuvių taip vadinamą *Roll of
Honour*, „garbės sąrašą“. Visiems lietuviams
tas būtų ant naudos turint sątikius su britais.
Artimieji kareiviams pasirupinkite, talpinsim
nuolat laikraštį, bil žinios priduta bus tei-
singai.

Taikos Klausimas.

Vokiečiai Nusileido. Makso Atsakymas Prezidentui.

Jau „Išėivių Drauge“ rašyta, jog 6 spalio Vokietijos naujas kancleris Max pasiuntė Amerikos Suvienuytų Valstijų prezidentui Wilson naują taikos pasiūlymą.

Tame pasiulijime vokiečių valdžios „galva“-kunigaištis Max-prašė, idant prezidentas sukviestų į kokią neutralę vietą kariaujančių valstijų delegatus, kurie galėtų pradėti derybą apie taiką. Esą. Vokietija priėmusi prezidento seniau paskelbtą taikos projektą ir principus kaip taikos tarybų fundamentą. Podraug prašoma pasiūlyti, kad visos kariaujančios valstijos sustabdytų mušius ant sausumos, ant jurių ir ore.

Prezidentas Wilson 8 spalio pasiuntė vokiečiams sekančio turinio (ne žodis į žodį, tik sutraukta dėl mūsų skaitytojų aiškumo): Pirm atsakysiant ant Vokietijos valdžios prašymo-norima išaiškinti sekantieji labai reikalui svarbus dalykai. 1. Ar vokiečiai priima prezidento projektą (principus daug kartų išreikštus, 14 punktų ir tt.) kaip taikos (o ne derybų) pamatą? Ar taikos konferencija sprens tik apie tų pamatų smulkmenas ir pritaikinimą gyvenime? 2. Prezidentas negali siūlyti talkininkams pertraukti karės veikimą, kol vokiečiai laiko užėmę talkininkų žemes. Ar vokiečiai pasirengę pirm pradėsiant taikos derybas išsikriaustyti iš visų laike šios karės užimtų žemių (vadinas, ir iš Rusijos)? 3. Prezidentas klausia, kieno vardu Max veikia, Vokietijos žmonių ar kaizerio valdžios, kuri šią karę sukėlė?

Spalio 12 vokiečių valdžia pasiuntė prezidentui sekančio turinio atsakymus ant klausimų:

(Žodis į žodį) Atsakymui ant Suv. Am. Valstijų prezidento užklausimų Vokietijos valdžia šiuomi paskelbia:-

Vokietijos valdžia priėmė prezidento Wilson sąlygas, paskelbtas prakalboj 8 sausio ir vėlybesnėse jo prakalbose apie pamatus pastovios, teisingos taikos. Todėl jos (vokiečių valdžios) tikslas einant į tarybas tėra sutarimui apie smulkmeniską pritaikymą sąlygų praktikoje (gyvenime).

Vokietijos valdžia tiki, kad valdžios talkininkaujančių (surištų draugaujančių) valstijų su valdžia Suv. Am. Valstijų irgi prisilaiko tų pačių principų, kaip ir išreikšia prezidento Wilson prakalbose.

Vokietijos valdžia, sutartinai su Austro-Vengrijos valdžia, norint įvykdyti karės sustabdymą (pertraukimą), paskelbia, kad yra pati (tai yra vokiečių valdžia) pasirengusi įvykdyti prezidento pasiūlymą kas link išsikriaustymo (iš užimtų kraštų).

Vokiečių valdžia pasiūlo, idant prezidentas sukviestų susirinkimą mišrios (suprask, nuo įvairių kariaujančių valstijų: Vokietijos, Austro-Vengrijos, Prancuzijos, Britanijos ir tt.) komisijos sudarymui reikalingų pasitvarkymų (suprask-ir sutarimų apie smulkmenas) kas link išsikriaustymo.

Dabartinė vokiečių valdžia, kuri pasiėmė atsakomybę už šį žygį prie taikos, sudaryta pasitarus ir sutikus su didžiu daugumu Reichstage (vokiečių neva parlamentas). Kancleris, paremtas visuose jo žygiuose šios daugumos pritarimu (valia), kalba vardu vokiečių valdžios ir vokiečių žmonių.

(Pasirašė) Solf, Valstijos Sekretorius Užrubežinių Dalykų Ministerijoje. Berlin, 12 spalio.

Iš to dokumento aišku, kad vokiečiai jau susipranta praktiškai ir nori kaip nors greičiau karę užbaigti. Pasirengusi pripažinti pralaimėjimą ir nužemintai maldaujanti karės likvidavimo.

Taip dalykams esant galima būtų tikėtis greitos karės pabaigos, jei ne kaikiurių laikraščių kurstymai ir užtikrinimai, kad ryto-poryt vokiečiai visai pairs ir pasiduos. Rods, patis karės žinovai ir viršininkai kitaip parodo. Jie sako, kad Vokietijos kariūmenė toli gražu nėra įveikta, kad vokiečiai dar ilgai gali gintis ir pilno pasidavimo reiktų per ilgai laukti.

Pavojus iš talkininkų šovinistų, kurie spiria savo valdžią tensti karę iki kol vokiečiai nebus į dulkes sutrinti. Pavojus iš vokiečių imperialistų pusės, kurie apžioję Lenkiją, Lietuvą ir kitus kraštus-nenori tų iš nasrų paleisti. Šiaip jau, jei talkininkų vadai ir vokiečių valdžia užlaikys rimtą, šaltą protą-tai taika galės greitai įvykti.

Jei kas šių metų pradžioje būtų drįsęs pranašauti, kad šiandien vokiečiai ant tiek nusileis ir nusižemins-tas būtų pavojuje patekti į pamišėlių namus. Bet ko nesitikėta-sulaukta.

PREZIDENTAS Wilson atsakė ant taikos pasiūlymo plačiai. Paskelbsim vėliau. Bet atsakymo prasmė: ne atsisakyta, ne sutikta su vokiečių pasiūlymu. Vadinas, dar toliau bus tensiama pasitarimas.

TURKAI pradėjo taikos derybas atskirai, matomai, rengiasi pasiduoti kaip bulgarai.

Jaunas Rubauninkas.

REIKALAS VALDYTI VAIKUS.

BELLSHILL. Čion neseniai išėjo eikštėn visai negraži istorija, pakliuvusi ir į britų spaudą. Tulas lietuvių (nors laikraščiai numetė bėdą ant lenkų, sulig įpročio) 12 metų amžiaus vaikas gavo stoti į teismą, kurs nuteisė vaikui įkrestį kiek ten „beržo koshės“. Vadinas, išėjo sulig priežodžio: ką tėvai nedamūsė-tą svetimi turi mušti.

Vaiko prasikaltimas buvęs ne bil koks: įsilaužimas į svetimą kriautuvę. *Nakties laiku tas 12 metų vaikas* podraug su pora anglikių išdaužė saldainių kriautuvės langą ir įsilipo ten kriaustytis, kad vienas iš šaikos „dabojų“ iš lauko nuo policijos. Vėliau viskas išplaukė eikštėn ir skarbavas ekzekutorius turėjo kiekvienam iš šaikos įpilti rykštės kirčių.

Pažymėti tame atsitikime: 12 metų vaikutis gana turi valios ir galios tėvams nesusigaudant trankytis kaž kur per naktį, laužtis į svetimą kriautuvę, vietoj tame laike būti lovoje. Antras dalykas, tai kad panašūs atsitikimai nėra naujiena, jau nekartą panašių istorijų buta ir daugelis tėvų arba motinų kažkaip nemoka patėmyti, kad jų vaikai iki po vidurnakčio ar net iki ryto nėra namie, kaž kur bastosi su žulikučiais ir naktiniais paukščiais bei palaidunais.

Girdis neretai skundas: kas daryti?—vaikai esą išdykę it ubago paršeliai ir nenorį tėvų klausyti, einą velniop. Bene jau tokie užsigimę?

Užsigimimą kaltinti čia nėra ko. Gali vaikas užsigimti skystaprotis, paliegėlis, ligotas. Bet jo budą ir charakterį išdirba išauklėjimas, pramokinimas, priežiūra. It tą molį, galima nulipdyti vienaip ar kitaip.

Daugiausiai priklauso viskas nuo tėvų priežiūros. Tėvai turi gana tam ir galios ir valios, kad prigulinčiai vaikus suvaldyti. Bil turi gana supratimo ir proto.

Aišku, jei tėvai pijokai, pasileidėliai, apsileidėliai—tai ir vaikai negi gali prigulinčiai išsiauklėti. Obolys nuo obels netoli krinta. Bet kitų tėvai patį būtų žmoniški, bet vaikai kitoniški. Kaltas čia tankiausiai tėvų nemokejimas kaip vaikus valdyti.

Nereikia manyti, kad geras valdymas-tai nuolatinis vaikų mušimas. Abelnai, išdirbta skurą vertesnė neg neišdirbta. Tik mušimas turi būti su didžiausiu atsargumu, su saiku ir tik kuomet niekas kitas negelbsti. Yra šimtai įvairių būdų vaiką nubausti nė nepalietus jo skuros. Vėl, nuolat mušamas vaikas už reikalą ir be reikalo užauga į rambų, nejautrų, tankiai pusiau protį. Mušimas abelnai-tai nelab tinkantis vaistas.

Bet vaikams pataikavimas, davi-mas piinos „laisvės“ ir nepriežiūra-tai visą vaiko budą sugadina nepataisomai. Kito šeiminoje tai rodos gaspadorauja ne tėvas-motina, o tik patį vaikai ir ką jie nori-tas jiems pavelti-jama. Vaikas užsigeidė „Rymo ridiko“—še tau vaikeli; vaikas išbėgo kur trankytis per dieną ir naktį su žulikučiais, namon tepasirodo pavalgyti-na, vėl caca vaikutis! Arba tėvai užkeiks, riuksą į kukšterą duos su kumščia-ir pabaiga dalyko. Aišku, nė keiksmas, nė riuksas vaiko nepataiso-jr jis su laiku įpranta „liauferiauti“.

Tėvai turėtų pridaboti, kad jų vaikai su bil kokiais žulikučiais nebendrautų ir nelakstytų. Tėvai visad, kožnoj valandoj turėtų žinoti, kur jų vaikai randasi. Tėvai nuolat privalėtų vaikus laikyti kur arti akių, atmetus laiką, kuomet vaikai mokykloje. Vaikui, sutemus, vaikai privalo būti prie namų ar namie. Paskirtu laiku visi miegoti, kad nė vienas nesislankiotų kur po gatves ir zaulkus.

Kuomet mokykloje-prižiūrės mokytojai, tik tėvai turi įbausti, kad vaikai mokytojų klausytų, o jei vaikai mokytojus bei mokyklą skundžia-neprivalo jie gauti pritarimą. Gali tėvai prireikus ir mokytojų žygius paskunsti kam reikiant ir nupeikti mokytojų viršininkams. Tik ne prie vaikų. Vaikai apie tai nė žinoti neprivalo. Kvaili tėvai, ką šoka užtarauti savo vaikus nežiurint ar jie kalti ar ne. Reikia gerai patirti dalyką ir vaikų skundoms per daug netikėti. Jei tėvai kožnam, net aiškiai sumeluotam, vaiko žodžiui tiki, jei prie vaikų mokytojus durnina ir peikia bei keikia-tuokart kaip vaikas iš tų mokytojų mokinsis? Kaip klausys?

Kuomet mokykla pabaigta, vaikai grįžta namon, jau tėvai turi juos prižiūrėti ir laikyti kur artimybėje, po akių iki vakaro ir ryto, kol vėl vaikai neiseina mokyklon. Tai nereikia, kad vaikai turėtų būti uždaryti stuboj. Gali sau žaisti kur artimybėje namų, kur pigu tėvams prižiūrėti ir prireikus rasti. Bet pridaboti ką vaikai veikia ir kur yra—geri tėvai privalo visados.

Tėvai skundžiasi, kad vaikai neklauso. Rods, tankiausiai patį neišmoka klausyti. Lenk medį kol jaunas, kai užaugs—lužs, o nesiduos lenkti. Mokink vaikus klausyti iš mažų dienų, vos jie lopšį apleidžia. Nuo tol vaikai turi žinoti, kad už jokį tėvų nepaklausymą jiems nebus dovanota, negalės be bausmės išsisukti, išsimeluoti ir pasiteisinti. Tėvai vaikams—autokratai, carai: prisakyta—ispildyta, „bit po siemų“. „Diskusijų“, parlamentarinių „protestų“ ir „laisvės“ bei „savyvaldos“ tėvai neprivalo prisileisti sątikiuose su vaikais net ištolo. „Autonomiją“ vaikas gaus kaip užaugs, neprigulmybę kaip pribrens ir pasens. O kol vaikai—tol tėvų žodis jiems privalo būti it caro dekretas—be atsikalbavimų.

Pripratę tėvų klausyti iš mažens vaikai jų klauso ir suaugę, net pribrendę ir pasenę. O jei vaikas nuo 5 iki 15 metų amžiaus su tėvais pratin-tas varinėti diskusijas, ginčytis, eiti savo rėžtu, aišku, kad jokio „klausymo“ negali būti, kuomet jau vaikas pavirto į pusbernį ar berną.

Tėvai privalo prižiūrėti savo vaikus, kad iš tų užaugtų geri lietuviai—katalikai, kad neatneštų gėdos tėvams ir visuomenei. Reikia vaikus valdyti. Gerai valdomi vaikai—suraminimas ir džiaugsmas tėvams, pasigerėjimas kaiminams, nauda visiems. O išdykę vaikai-visiems apsunkinimas, nė-kam naudos. Tokie nė be pamato paskui ir savo tėvus paniekina, kei-ir blogai mini.

GLASGOWO Sąjungos mėnesinis susirinkimas bus 20 d. spalio, po pietų apie 7 val. Blaivybės svetainėj. Susirinkite visi nariai. Valdyba.

Vokiečiai Ardo Miestus Ir Kaimus.

Selvigny Klebono Pasiszventimas.

Vokiečiai apleisdami Prancuzijos miestus ir kaimelius, jei tik spėja, išplaišina ir sudegina. Pavyzdžiui, britai įsiveržę į Cambrai miestą rado tą lig ir sveikintelį. Tačiau už kelių valandų miestas pradėjo sproginėti ir pavirto į kruvas griuvėsių. Vokiečiai prikasę minų ir tas išplaišino su įvairiais prietaisais.

Nuėjusdami, kad kurį miestelį reikės apleisti-vokiečiai su kasa po pamatais svarbesnių budinkų minas ir su pagelba elektros arba kitokių prietaisų išplaišina tuokart, kuomet jau talkininkų kariūnė atvyksta.

Kas link gyventojų, tai visi sveiki vyrai ir moteris, jei tik spėjama, išgabenama toliau į Belgiją ar Vokietiją. Tik kuomet kur talkininkai prašiveržia netikėtai greitai-ten dar suranda vietos gyventojų daugiau ar mažiau. Bet visur gyventojų skaitlius sumažėjęs ir praretintas baisiai dėl ligų, mirimo, išgabenimų Vokietijon ir tt.

Britų dienraščių korespondentas Percival Phillips tarp kitko rašo-aplankęs nemaž tokių ką tik iš vokiečių atimtų kaimelių. Tarp kitko regėjęs katalikų senį kleboną kaimelyj Selvigny. Klebonas apsakinėjęs, kaip daug jo parapijonai gavę iškentėti nuo vokiečių žiaurumo.

Tasai klebonas rizikavo savo gyvybę palydėti, begelbstint bažnyčia. Vokiečiai nujautė, kad jiems reiks netrukus iš kaimelio kriaustyti. Keletą dienų prieš pasitraukimą vokiečiai vilko į bažnytelę ir aplink sprogstančios medžiagos ir smarkiai sprogstančių bombų. Taip sukasė ir apdėjo bažnyčios pamatus, kad išsprogtų būtų viskas virtę į griuvėsius. Sukriautas minas vokiečiai sujungė dratais ir seniui kunigui pranešė, kad ant rytdienos bus bažnyčia išplaišinta. Bet klebonas vidurnakčio laiku nužiūrėjęs prisitaikė ir nukarpė jungiančius dratus. Vokiečiai neturėjo laiko pataisyti arba iširti kas dratus nukarpė, nes staigiai į kaimelį įsiveržė britų kariūnė. Rods, klebonas nežinojo, kad britai taip arti, tik numanė, kad vokiečiai mano trauktis. Bet jei būtų vokiečiai susekę kame dalykas ir turėję laiko patyrinti, arba jei besidarbuojant prie dratų būtų bombos plyšusios-aišku, klebonas būtų palydėjęs savo gyvastį. Šiaip jau išliko ir jis pats, ir jo bažnytelė.

Tame krašte prancuzai labai daug pelnydavę audimais ir nėrimais, turėjo staklių ir prietaisų vertų net iki £2,000. Tą viską dabar vokiečiai sudaužė ir išardė, ką negalėjo išsigabenti. Matomai, nori palikti visai nualintą ir nuubagintą kraštą, kad gyventojai ilgai nuo vargų neatsigautų.

Britanija Pasisavino Spitzbergen.

Turtinga Sala Buvusi be Savininko.

Pairus Rusijai iškelta klausimas: kam priguli Špičbergeno sala? ant to klausimo britai atsakė: tam-kas turi gana galybės ir prisirengimo pasisavinti. Neseniai britų burys, išsikėlęs ant Špičbergeno krantų iškabino Britanijos vėliavą ir „paskelbė“ kad nuo to Špičbergen skaitysis Britanijos valdžioj. Britanijos valdžia tai parėmė ir aiškinasi tuo, būk bolševikai (Rusijos) sutarę su vokiečiais ta sala pasidalinti, ištikro sala buvusi ikšiol „nekieno“.

Špičbergeno salą (salas) pirmi užtikio holandai 1596 m. Britanijos žuvininkai (ir „velorybų“ gaudytojai) čia pradėjo lankytis 1611 m. ir tada paskelbė tą žemę už Britanijos savastį. Tačiau ištikrųjų toji savastis Britanijai nerūpėjo visai, todėl vėliau daug kas savinosi Špičbergeną. Rusų žvejai ir medžiotojai buvo tarp pirmų, kurie tą šalį pradėjo lankyti. Savinasi Špičbergeną švedai ir norvegai.

Ištikrųjų rupestis apie Špičbergeno savininkystę teprasi-dėjo visai neseniai, keletą metų prieš karę. Iki tam manyta, kad Špičbergeno salos tėra ledais ir sniegu tik turtingos, šiaip jau grašio nevertės. Žemė netinka niekam. Šaltis nežmoniškas. Pri-važiavimas tolimas ir nepatogus per ledų jures.

Bet su laiku salas pradėjo lankyti mokslininkai tyrinėtojai ir neseniai susekta, kad tenai randasi turtingiausieji sluogsniai anglių ir geležinės rudies. Tuokart įvairios valstijos uoliai šokosi prirodinėti, kad Špičbergenas nuo senų seno jiems teprikiauso. Taip ir karė užklupo galutinai nenustačius, kieno tos salos yra. Daugiausiai vilties salas prisisavinti turėjo rusai. Bet rusų pairimas nusvėrė viską Britanijai.

Špičbergenas susideda iš daugybės salų Arktiko bei Šiaurės Ledų Vandenyne. Kaikurios salos didesnes už Angliją ir Airiją. Didėsių salų trys, mažesnių daugybė. Nuo Britanijos tos salos randasi toli į šiaurę šiek tiek nukreipus į rytus. Tolumas jurių kelio po tiesumai-šiek tiek toliau, neg vingiuotas kelias į Archangelską. Sniegas ir ledai tame krašte užsilaiko kiauirus metus.

Bet nuolat brangstant geležies rudiai ir angliams—oro, tolumo, nepatogumų nepaisoma.

JAPONIJA PRARADO. Japonijos laivas Hirano-Marū, kuri vokiečiai neseniai išplaišino, turėjo 97 keliauninkus ir 143 jurininkus igulos. Iš tų visų išsigelbėjo tik 11 keliauninku ir 19 jurininkų; valiaas, žuvo 210 ypatų.

Kareivis Stalioraitis raszo.

Kareivis Stalioraitis dabar išgaben-ta į britų Aigypso armiją (tikriau tarus į Žydų Žemę bei Palestiną), karėn prieš turkus. Jis tarnavo batalijone, kurs daugumoje susideda iš žydų, todėl ir vežama ne Prancuzijon, bet Žydų Žemėn. Rašo turėjęs puikiausias išleistuves Londone, kur batalijoną priėmė ir vaišino žydai. Svetainė buvo išpuošta žiedais (gėlėmis), stalai pridengti puikiai, su šilko servetkomis, sidabro indais ir puikiais stiklais. Valgių irgi buvę puikiausių. Rašo, kaip gyvas nematęs taip puošnio priėmimo. Dalyvavę 2 generolu, 16 žemesnių oficerių, daug žydų turtuolių milijonierių. Giedoję koki ten žydišką hymną ir *God save the King*, generolas vienas sakęs prakalbą.

Paskui kompanija apsistojo pasilsėti Prancuzijoj, ant poros dienų. Prancuzų kareiviai mainėsi cigarėtus ant vyno, kurs ten pigus labai. Vėliau per Prancuziją važiavo nesiskubindami net 5 paras iki Italijos. Italijonai sutiko triukšmingai, italijonkos berdavo ant kelio gėles į vagonus per langečius. Tuo pačiu traukiniu per Italiją iki porto važiuota 4 paras. Ten paskiau duota savaitė pasilsėti, išmokėta dviejų savaičių alga, galima buvo kantanuose pirktis kas ko norėjo, nors gan brangiai mokant. Vienas nemalonus-tai kasdieninis muštras, kurį čia reikėjo atlikti. Toliau laivas plauks į nuskirtą vietą, gal į Beyrut, ar Haifa, kur, aišku, patįs kareiviai nežino.

Laiškas įdomus bent tame: parodo, kaip britai rupinasi apie savo kareivius, juos veža su visomis ceremonijomis, išleistuvėmis, prakalbomis, poilsiais ant kelio. Palyginti prie Rusijoj priprastos tvarkos kareivius vežant kad ir toliausiai: sugrūdavo kur į arklių žąsų ar „tovarnus“ vagonus it silkes bačkoj, kad nė prisėsti kur nėra, paskui veždavo čerepako greitumu nuo stoties iki stoties, be ilgesnių protarpių poilsui, kol tik iki vietos neprigabendavo. Apie žmonišką pavalgydinimą kalbos negalėdavo būti.

Dar Vienas Lietuvis Krito.

A. A. ALEKSANDRAVIČIUS.

Mums prisiunsta angliškai rašytas laiškelis, kurio turinį prašoma paskelbti.

36 Drongan, by Ayr,
9-10-18

Rėdytojui.

Lietuviškoji Spauda.

Gerbiama,

P. S. Aleksandravičienė, gyvenanti ant virš padėto antrašo, gavo iš valdžios pranešimą, kad jos vyras, kareivis Stasys Aleksandravičius, 1/5 Batt. R. O. S. B., tapo užmuštas mušy 26 rugsėjo, šių metų.

Kareivis Aleksandravičius pastojų armijon 10 lapkričio, 1917 m. ir tapo pasiunstu Prancuzijon 5 liepos, šių metų. Jis (seniau) turėjo darbą per daug metų prie Shuldmain anglių kasyklos, Drongan ir paliko našlę (pačią) su ketverta mažų vaikučių, viena į aliegius, apgailistauti šį nuostolį.

PAMALDOS GLASGOWE.

Šitą nedėdienį t. y. 20 š. mėnesio bus pamaldos Glasgowe antros šį mėnesį delei tulų priežaščių. Ateikite skaitlingai. Iš vakaro subatoj išpažintis norintiems. Po pamaldų susirinkimas. Susirinkite kuodaugiausiai. Žingeidus dalykai.

GLASGOW. Pasilikus Škotijoj gerb. kun. A. Šveistriui, Glasgowe lietuviai labiau ėmė remti savo įstaigas. Štai, kiek teko sužinoti apie pačią Šv. Kazimiero parapijinę draugiją, per paskutinį parapijos kolektorių rinkimą tiek surinkta kolektos, kiek niekad seniau nesusirindavo. Tai ištikrųjų stebuklai!

Nuo 7 spalio tapo atidaryta pas mus Blaivybės Dr. svetainė vakariniai kursai, po du vakaru į savaitę, panedėliais ir pėtnyčiomis nuo 8-tos valandos vakaro. Mokina gerb. kun. A. Šveistrys. Pamokas pradėjo nuo a, b, c, taip kad nuo pradžios aiškina lietuviškai-gramatiškai rašyti ir skaityti ir tt. Mokinių lankosi apie 30. Amžiaus visokio, senų, jaunų, mažų ir didelių, daugiausiai merginų. Gaila, kad daugelis dar jaunimo praleidžia laiką veltuo, nesinaudoja proga pasimokinti.

Utarninkais ir ketvergais mokinama maži vaikučiai. Jų lankosi gan nemėnas burelis, viso apie 40. Pereitą nedėdienį turėjo tie vaikučiai susirinkimą, vadovaujant J. Valaičiui. Per tą susirinkimą prisirašė daug naujų narių ir nusitarė rengti koncertelius, kada tik bus liuosa svetainė.

Tą pačią dieną ir Blaivybės skyrius turėjo susirinkimą. Per susirinkimą buvo išduota už kelis mėnesius atskaita. Iš atskaitos pasirodo, draugija turi grynų pinigų £49, ir visas darbas rodo geras pasekmes; tik per paskutinį laiką naujų narių prisirašė apie 12. Viskas puikiai. J. V.

CRAIGNEUK. Paminėjimui lietuvių vyrų, perėtais metais išvežtų į Rusiją, pas mūsų sumanyta užprašyti tam tikras pamaldas. Gečionienė ir Astrauckienė perėjo per stubas ir surinko tam tikslui £1-2. Paskiau užprašyta vietos bažnyčioj atlaikyti Šv. Mišias. J. Radvinauckas.

BURNBANK. Kalėdinio numerio išleidimui surinkta aukų £1-4-0. Aukavo. A. Dzidolikas 2-6; J. Martišius 2-1; V. Bartėška 1-6; P. Marčiukaitis, J. Jerauckas, B. Kubilckis, A. Danilaitis, M. Loda ir K. Kerevičia po 1š. Smulkių aukų 4-2; nuo Adomavičiaus 1-10; per vakarelį 3-11, viso labo £1-4-0. A. Dzidolikas.

NENORI KAIZERIO.

Tark kitko, talkininkai reikalauja, kad Vokietija pavarytų kaizerį nuo valdžios, kokią dabar ten kaizeris turi. Esą, reikia kad kaizerio valdžia būtų apribota, sumažinta arba net visiskai panaikinta. Prezidento Wilson atsakyme vokiečiams tas pats dalykas pastebėtina. Prezidentas nurodo, kad būtų panaikinta kaizerio pavaldystė ir kad vokiečiai nesielgtų taip žiauriai skandinant keliauninkų laivus ir deginant miestus.

SERBAI atmušę svarbiausį geležinkelį mazgą Niš. Geležinkelis tarp Austrijos ir Turkijos tokiu būdu tapo pertrauktas. Albanijoj italijonai jau užėmė nuo Austrijokų svarbiausį portą Durazzo.

BELGIJOJ po smarkių mušių talkininkai atmušę miestus Menin ir Rulers, sugraibė apie 10,000 belaisvių ir nemaž armojų. PRANCUZAI atmušę tvirtovės La Fere, Laon, svarkalnį Chemin des Dames, punktą Vouziers ir tt.

KIEK KAŠTUOJA KARĖ?

Bonar Low paskelbė, kad karė Britanijai kaštuoja arti 7 milijonų svarų į dieną.

NIEKIENO ŽEMĖ

3 Spalio 1918 m.

(No mans land-taip vadinama žemės juosta bei sklypai, kurie randasi tarp vokiškų ir talkininkų pozicijų-apkasų).

Seniai jau maniau šį tą parašyti, „Iš Dr.“ skaitytojams iš Prancuzijos, bet vis dar tęsiau su tikslu prisirinkti daugiau įspūdžių. Dabar gi po 2 mėnesių laiko neprošalį bus šis tas pabriežus. Atkeliaavome į Prancuziją su 6 tuoju „Somerset Light Infantry“ Batalijonu iš Alderstrot (Anglijoje) 1-mą dieną rugpjūčio. Tuojaus mūsų pirmojoje stotyj vokiečiai aplankė mus su geležies kiaušiniiais; pradėjus joms kristi ant mūsų galvų, daug persivalgiusių pasimirė. Pradžia jau daugumą dar nemačiusių karės nemažai nugąsdino. Iš tos štoties tuojaus ant rytojaus išėjome linkui fronto. Keliaavome pėksti, apsistodami po vieną ar dvi dieni pakeliui kaimuose ir taip atkeliaavome į tulą kaimą jau netoli fronto, kur kanuolių baubimas jau gana aiškiai buvo girdėtis. Čion prabuvome porą savaitių ir susitvarkėme į tam tikras grupes, tinkančias mūsų; tos grupės paskui sudaro platonus, platonai kompanijas ir tt. Žodžiu, pasiskirstėme sau darbus ir vietas, kaip to reikalauja mūsų tvarka. Bebudami tame kaime šiek tiek apsipratomė prie kanuolių balsų ir laukėme diena po dienos, kuomet gausimė įsakyimą išėiti į frontą. Čion neprošalį bus paminėjus apie prancuzus.

Žmonės čion taip pripratę prie karės, kad jų randasi visai arti fronto. Kadangi buvo tai pjuities laikas, tai stebėjau matydamas vyrus ir moteris kertančius kviečius, kuomet apie juos sproginėjo kanuolių šoviniai, jie gi dirba visai neatkreipdami atidos. Prancuzija jau daug daugiau suvarginta karės negu Anglija. Čion visai nebematyti jaunų vyrų nei ant lauko darbų, vien tik moteris, seni seneliai ir vaikai.

Visuose kaimuose randasi daugybės pabėgėlių nuo karės apimtų vietų. Taip-gi našlių ir našlaičių pilna visur. Buvau 2 nedėldeniu vietinio kaimo bažnyčioje su nušautu bokštu. Liudnas įspudis man tuojaus širdį palietė. Susirinko ant pamaldų veik vienos moteris ir keletas senelių, (čion ir merginos surinktos prie karės darbų), taip-gi burelis vaikų arti grotelių. Ir kunigas ir tas senas susikuprinęs senelis (nes Prancuzijoje ir kunigai tarnauja kariumenėje). Moteris visos apsirėdžiusios juodai ir užsidengusios veidus juodais valiumais, taip kad bažnyčia išrodo pilname gėdule („zielavoj“) net širdį paliečia. Man labai gily įspudį paliko našlių vainikas ant Dievo Motinos stovylos su parašu: „*Maria mea pax, ora pro nobis.*“ Maniau sau, varguolės pas Mariją tik randa ramybę.

Šiaip visa prancuzų žemė pristatyta kryžių bei koplytėlių su įvairių šventųjų stovydomis, išrodo labai ma'dingų žmonių žeme. Aš pirmiaus esu girdėjęs, buk prancuzai esą didžiūmoje bedieviai, man visai atbulai atrodo. (Rods, ištikrųjų tik prancuzų valdžia bedievių ir masonų rankose. Ir tų galas artinasi. Red.) Bus jau viskas apie Prancuziją. Grįžsiu vėl prie karės dalykų.

Pasilsėję šiek tiek tame kaime ir galutinai susitvarkę pagaliaus gavomė įsakyimą išėiti į frontą. Išmainėme tulą diviziją, kuri jau buvo gerokai pavargus ir išretinta priešo. Mės-gi su nauja energija užėmėme jos vietą ir pradėjome neužilgo užpuldinėti priešą. Užpuldinėjimai mums iš sykio pavykdavo, visuomet paimdavome tas vietas, kuriais tik užmanydavome. Pirmos 3 savaitės mano buvimo fronte beveik nesutikome iš priešo pusės stipresnio pasipriešinimo, taip gi nei vienos kontra-atakos, nors visuomet tikėjomės. Per toli ir mes nenorėjome nueiti, nes susinešimo keliai pasilieka toli užpakalyj ir tokiu būdu apsunkina pristatymą maisto, vandens ir amunicijos. Tankiai partijas nešančias valgi priešas sušaudė, tasyk mes turimė pasnikauti. Daugiausia nukentėjome delei stokos vandens, nes vanduo visoj apeilinkėje gazais užnuodytas. Del gėrimo reikia iš toli gabentis, todėl gauname visai po mažai. Mums atėmus tulą kaimą iš vokiečių kluvo keletas parankiai įtaisytų lindynių „dugoutų.“ Tai vokiečiai kontratakavo keletą sykių, bet be pasekmių. Paskutinių porą savaitių laikėmės ant vietos. Pagaliaus gavome išmainyti ant kelių dienų poilsui. Pasilsėję turbūt trauksime kur nors į kitą vietą.

Keletą sykių teko susiremti su vokiečiais gana stipriai. Vienok vis pasisekė išnešti sveiką kailį. Vieną sykį gavome net šaudytis. Buvo tai kaime, paskiausia paimtame. Vokiečias man nubriežė su durtuvu kairės rankos mažiuką pirštą, bet aš jį už tai sunkiau nubaudžiau, jis turbūt jau daugiau nebkariaus.

Niekuomet neįsivaizdintumėte nematę, kaip atrodo „ne žmogaus (niekieno) žemė“ pilna baisiausių duobių, kurias padaro sprogstančios minos ir kanuolių šuviai. Jokios gyvos dušios nematyti. Paukščiai pakliuvę tuojaus nyksta nuo nuodingų gazų, net ir žiurkių daugybė slankioja apakusių nuo gazų. Vien tik vargšai kareiviai turi gyventi. Juos visuomet rasi belandžiojant po urvus ir grabes, užsimovusius kaukes ant veidų.

Kareiviai „Nežmogaus žemėje“ visai kitokie, kokius jus matote namie. Čion jie purvini, nė akių nežymu, nesiprausę, nesiskutę, drabužiai suplyšę nuo spigulotu vėly, išrodo kokie

4 tai ypatingi sutvėrimai, visai nepanašūs į žmones. Buvau jau vargo matęs savo gyvenime, bet apie tokius vargus visai klaidingą turėjau nuomonę. Bet kaip ten nebutų, jei gyvas išliksiu, gaunu dar vieną gerą lekciją savo gyvenime.

Turiu pripažinti, kad anglai kareiviai panašiose aplinkybėse turi labai gerus nervus, nors ir pakeikia kareiviams priprastu būdu, bet į mūsų eina visuomet ramūs, juokus krėsdami, kuomi vokiečiai nesulygsta.

Tuomi sykiu bus gana. Jei gyvas busiu-toliaus vėl parašysiu. Likkite sveiki tautiečiai.

A. Kriauciūnas, kareivis.

Laiszkai iz Vokietijos.

KUN. J. NORBUTUI.

5 Rugšėjo 1918 m.

Gerbiamasis:-

Labai nudžiugau pamatęs „Išeivių Drauge“ patalpintą tamstai siųstą mano laiškutį. Mums labai linksma, kad dažinujom, kad apie mus jau ir ten likusieji žino.

Pranešu, kad jau su daugeliu, kurie mės kartu iškeliavome, neteks daugiau matytis. Jau juos pridengė Sibiro šaltoji žemelė, kiti taip jau daugiau nerodys savo veido, tiems kurie juos tiki matyti, nes jau perdaug ištvirko ir viso atsižadėjo. Nematys daugiausia savo vyrų tos moterys, kurių vyrai buvo taip vadinimais „cicilikais“, nes tie pastoję į „raudonąją armiją“, ir daugelis tapo užmuštais, laike mūsų su kazokais pagal *Irkutską*; kiti tapo sunkiai sužeistais ir t.t. Su tais kurie neprigulėjo prie raudonųjų abazo yra viltis pasimatyti, bet irgi ne su visais.

Aš teipgi vos išnešiau gyvybę nuo sufanatizėjusių bolševikų. Jie mano gyvybę norėjo atimti, kaip savo politikos priešui. Jie ant manęs buvo baisiai įtužę kad negalėjo visus parvažiavusius paverst bolševikais. Jie mane grynais durtuvais varinėjosi kaip didžiausią kont-revoliucionierių, grasino išsivedę į laukus sušaudyti.

Po tam tapau nuvestas į kalėjimą. Del to kad aš „socializmo“ priešas buvau pirmiau ir dabar. Labiausia už tai ant manęs buvo įtužę, kad iš mus vienoj grupėj parvažiavusių į „Raudonąją armiją“ pastoję tik apie 150. Iš tiesų, aš kiek galėjau gyniau, perspėjau visus, kurie manęs klausė, kad nesirašytų, nes geriau badu mirti negu buti plėšiku, užmušėju nekaltų žmonių. Ką pelnė tie pastojusieji, kuriems idėjoms jie tarnavo—apkai-nuos istorija. Dabar jie varo plėšimo ir žudymo darbą. Negaliu čia visko aprašyti ką mačiau ir pergyvenau laike šių kelių mėnesių, net ir pamanyti baugu prisiminiu tuos visus reginius, kuriuos mačiau savo akimis.

Žinau, kad jums likusiems, kurie dirbat visuomenės darbą, dabar liko darbo begalės, bet pašvenskit visą savo energiją, kad musu visuomenėj nebutų vietos mūsų tautos išgamoms. Linkiu tamstai nenuilstančios energijos visuose tamstos darbuose.

Pasilieku su gilia pagarba
A. Kažemėkaitis.

J. M. Gerb. 9-Rugšėjo 1918 m.
Kun. A. Vilimavičiui.

Gerbiamasis:-

Pranešu tamstai, kad nuo tamstos

diktoką pluoštą laikraščių apturėjau, tarp kurių ir iš Amerikos „Darbininko“ porą egz.

Koks buvo mūsų džiaugsmas, kuomet mus aplanko tamstos siuntiniai rodos, atsinaujina šis pasaulis. Kaip linksma tuomet kaip skaitai apie mūsų visuomenės judėjimą. Beskaitydamas rodos jautiesi, kad kartu dalyvauji mūsų tautiškame darbe. Kaip džiaugiasi širdis ir jausmai, kuomet paėmęs į rankas lietuvišką laikraštį matai mūsų visuomenės veikimą.

Begalo ar esu tamstai dėkingas truksta man žodžių išreiksti tamstai padėką už tamstos rūpesnį. Siunčiu nors savo geriausius linkėjimus.

Linkiu tamstai nenuilstančios energijos visuose užsiėmimuose. Tikiuosi, kad tamsta ir ant toliaus mus neužmiršti, tariau širdingiasią ačiū.

Tamstą gerbiąs:

A. Kažemėkaitis.

P. S. Buk taip malonus tamsta, pasiųsti Gerb. Kun. J. Norbutui.

A. K.

Šokiai Ir Koncertai.

Glasgowo Blaivybės Draugija sutarė surengti du koncertu su šokiais.

Pirmas bus 19 d. Spalių subatoj. Programas įvairus. Kiečiame visus.

Bus Irgi.

26 Spalių bus sulosta 6-ų atidengimų įdomus veikalas:

„MARYTĖ VARGONININKO DUKTĖ.“

Taipgi prie tam naujos choro dainos, deklamacijos ir tt. Nepamirškite.
G. B. D. V.

CRAIGNEUK.

KONCERTAS IR ŠOKIAI.

Spalių 19 bus paminėjimui išvažiavusių pereinamais metais Rusijon vyrų bus koncertas, prakalbos dainos ir šokiai murinėje svetainėje ant Carfino kelio. Tensis nuo 5-30 iki 10-30 vakaro. Įžanga papiginta. Pelnas skiriama ant knygos: „Britanijos Lietuviai“. Kviečiama skaitlingai atsilankyti.
Rengėjai.

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA
LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISOJ
BRITANIJJOJ.

Varpas L^{td} DRAUGOVĖ.

Krautuvė visokių valgomų ir šiaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ.

Vyriškų ir moteriškų aprėdai. Dirbtuvė moteriškų rūbų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba į kitas kriautuves parduodama daug pigiaus

Kas ką nori gauti ar dažinoti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto adresų:

VARPAS L^{td}

104-116 Main Street,
Bellshill, Lanarkshire

Printed and Published by LITHUANIAN St. JOSEPH'S SOCIETY at 281A Eglint Street, Glasgow S. S.
SATURDAY. 19 OCTOBER 1918 m.